

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 15C/265/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115215547
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Slobodníková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2018:7115215547.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Ivetou Slobodníkovou v spore žalobkyne: D. trvale bytom U., proti žalovanému: O. bytom v P., zastúpenému JUDr. Petrom Paulinským, advokátom so sídlom v Moldave nad Bodvou, Jána Hunyadiho 9, v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručенou na tunajší súd dňa 15. 6. 2015 domáhala proti žalovanému určenia, že zmluva o pôžičke uzatvorená so žalovaným dňa 30. 5. 2012 je neplatná. Podľa odôvodnenia žaloby, žalovaný sa dlhodobo poznal s manželom žalobkyne E. pričom spolu rôzne obchodovali a ona poznala žalovaného prostredníctvom svojho manžela. Dňa 31. 5. 2012 ju manžel požiadal, aby podpísala dokument, neprevzala žiadne peniaze, vedela, že žalovaný a jej manžel spolu obchodujú Dokument podpísala v dobrej viere, že manžel to potrebuje. Nebolo nikdy v jej úmysle požičať si sumu 5 000,- Eur od žalovaného. Písomným podaním zo dňa 2. 10. 2015 doplnila žalobu tak, že neboli splnené základné znaky platnosti právneho úkonu, teda platnosti zmluvy o pôžičke, a to znak vôle, keďže nemala v úmysle požičovať peniaze od žalovaného a peniaze neprevzala, ani znak vážnosti, keďže nevedela, čo podpisuje.

2. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe doručenom súdu dňa 12. 2. 2016 uviedol, že zmluva o pôžičke bola podpísaná dňa 30. 5. 2012, pričom doba trvania pôžičky bola 36 mesiacov odo dňa podpísania zmluvy, t.j. k vráteniu pôžičky malo dôjsť dňa 30. 5. 2015. Suma 5 000,- Eur bola požičaná na základe riadne a platne uzatvorenej zmluvy o pôžičke zo dňa 30. 5. 2012. Žalovaný predmetnú zmluvu o pôžičke nevyhotovil ani ju nedal nikým vyhotoviť. Žalovaný si zmluvu o pôžičke prečítal a na znak súhlasu ju podpísal. Zo strany žalovaného došlo k odovzdaniu finančnej hotovosti vo výške 5 000,- Eur žalobkyňi, pri podpísaní zmluvy o pôžičke a odovzdaní uvedenej finančnej hotovosti bol prítomný aj manžel žalobkyne. Ako s odovzdanou finančnou hotovosťou žalobkyňa naložila mu nie je známe, teda tvrdenia žalobkyne, že si nemala v úmysle požičať ani žiadne peniaze neprevzala a nedisponovala s nimi, sú zavádzajúce. Žalobkyňa navyše podpísala príjmový pokladničný doklad o prevzatí pôžičky v prevzatej sume. Žaloba je účelová a jej účelom je zmarenie uspokojenia pohľadávky žalovaného a prenesenie zodpovednosti na jej manžela E., ktorý má na svoju osobu vyhlásený osobný bankrot. Z toho dôvodu by bolo vymoženie pôžičky žalovaného oveľa náročnejšie. Zmluva o pôžičke zo dňa 30. 5. 2012 neodporuje platným a účinným právnym predpisom SR. Jednalo sa navyše o bezúročnú pôžičku.

3. Podľa zmluvy o pôžičke zo dňa 30. 5. 2015 žalovaný ako veriteľ poskytol žalobkyňi ako dlžníčke pôžičku vo výške 5 000,- Eur na dobu 36 mesiacov.

4. Z príjmového pokladničného dokladu zo dňa 30. 3. 2012 vyplýva, že žalobkyňa D. prijala od žalovaného sumu 5 000,- Eur ako pôžičku.

5. Prevzatie pôžičky potvrdila žalobkyňa na zmluve o pôžičke zo dňa 30. 5. 2012 a príjmovom pokladničnom doklade zo dňa 30. 3. 2012 vlastnoručným podpisom.

6. Rozsudkom zo dňa 29. 9. 2016 pod č.k. 12C/56/2013-123 Okresný súd Prešov v spore žalobcu O. proti žalovanej D. o zaplatenie 5 000,- Eur titulom zmluvy o pôžičke zo dňa 30. 3. 2002, rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 5 000,- Eur s príslušenstvom. Proti rozsudku súdu podala žalovaná odvolanie.

7. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 31. 10. 2017 vypovedala, že zmluva o pôžičke zo dňa 30. 5. 2012 je neplatná z dôvodu, že finančné prostriedky neprevzala. S manželom je v rozvodovom konaní a žalovaného dobre nepoznala.

8. V písomnom podaní doručenom súdu dňa 29. 1. 2018 doplnila, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe podľa § 137 písm. c/ CSP spočíva v tom, že žalovaný podal proti nej žalobu na inom súde o vrátenie požičanej sumy, ktorá jej nebola odovzdaná, nikdy nemala vôľu si od neho sumu požičať. Ak súd uzná, že zmluva je platná, nastanú tým ďalšie spory a pokračovania v súdnych konaniach. Žalovaný by sa domáhal pôžičky neprávom, lebo pôžičku žalobkyni nikdy neposkytol.

9. Žalovaný na pojednávaní dňa 31. 10. 2017 vypovedal, že s manželom žalobkyne riešili určitú právnu vec, keďže sa jednalo o finančné prostriedky pre advokáta, ale napokon k sporu nedošlo. Keďže manžel žalobkyne vyhlásil osobný bankrot, oklamal viacero ľudí, preto mu nedôveroval a súhlasil s tým, aby zmluvu o pôžičke podpísala žalobkyňa. Žalobkyňa o tom vedela, pretože s nikým iným o tom nerokoval. Doba trvania pôžičky bola dohodnutá na 36 mesiacov odo dňa podpísania zmluvy. Žalobkyňa a jej manžel spôsobovali viaceré obštrukcie aj v konaní pred Okresným súdom v Prešove, nepreberali predvolania, avšak rozsudok im bol napokon riadne doručený. Zmluvu o pôžičke priniesla žalobkyňa s manželom a taktiež jeden originál príjmového pokladničného dokladu. Pri uzatváraní zmluvy o pôžičke boli prítomní obaja.

10. Svedok E. vo výpovedi na pojednávaní dňa 31. 10. 2017 uviedol, že so žalobkyňou je v rozvodovom konaní. Žalovaného pozná 12 rokov, so žalovaným mali obchody. Sám vyhotovil zmluvu o pôžičke, kde vložil údaje žalobkyne a žalovaného. Žalovaný mal pripravený príjmový pokladničný doklad. Poprosil žalobkyňu, aby zmluvu o pôžičke podpísala. Vedel, že žalobkyňa čokoľvek podpíše. Aj podnikanie bolo na meno žalobkyne. Pri uzavretí zmluvy o pôžičke bol prítomný spolu so žalovaným a žalobkyňou, ktorá zmluvu o pôžičke a príjmový pokladničný doklad podpísala.

11. Zo zoznamu vyhlásených konkurzov na Okresnom súde Košice I bolo zistené, že konkurz na E. sa vedie pod sp. zn. 26K/19/2013 a bol vyhlásený dňa 30. 7. 2013.

12. Podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

13. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok „naliehavý“ chápeme tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Naopak naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Naliehavý právny záujem musí žalobca preukázať (ibaže právny záujem vyplýva z osobitného predpisu). Povinnosť žalobcu preukázať naliehavý právny záujem znamená, že žalobca je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý právny záujem je daný. Na preukázanie týchto tvrdení je povinný navrhnúť dôkazy. Naliehavý právny záujem je súčasťou žalobného nároku, nejde iba o procesnú podmienku. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom zamietnutia žaloby, nie je dôvodom pre zastavenie konania, či pre odmietnutie žaloby.

14. Podľa § 137 písm. d/ CSP účinného od 1. 7. 2016 žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

15. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť, či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami podľa 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Z opísaných dôvodov nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu, najmä z hmotného práva.

16. Osobitný predpis pripúšťa žaloby na určenie právnej skutočnosti, ktorou je neplatnosť (prípadne neúčinnosť) právneho úkonu alebo neplatnosť konania, ktoré je „podobné“ právnomu úkonu (dražba, rozhodnutie valného zhromaždenia). Takýmito žalobami sú napríklad:

- žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu o skončení pracovného pomeru (§ 77 ZP),
- žaloba nájomcu na určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu (§ 711 ods. 6 OZ),
- žaloba na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným (§ 131 OBZ), uznesenia valného zhromaždenia akciovej spoločnosti (§ 183 OBZ) a uznesenia členskej schôdze družstva (§ 242 a 260 OBZ),
- žaloba na určenie neplatnosti dražby (§ 21 ods. 2 ZoDD),
- žaloba veriteľa na určenie, že dlžníkové právne úkony sú voči nemu neúčinné (§ 42a OZ).

Pri uvedených žalobách z konkrétneho hmotnoprávneho vzťahu vyplýva logický dôvod, prečo je potrebné, aby súd určil právnu skutočnosť (ako minulú udalosť). Dôvodom je (väčšinou) to, že rozhodnutie súdu je osobitnou podmienkou, že sa na právny úkon hľadí ako na neplatný. Ide tu o výnimky zo všeobecného pravidla, že relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa postačí dovolať bez ingerencie súdu. Napr. hmotné právo vyžaduje, aby zamestnanec podal žalobu o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a ak tak neurobí, bude sa výpoveď považovať za platnú, aj keby zamestnanec jej neplatnosť u zamestnávateľa namietal.

17. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

18. Podľa § 187 ods. 1 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

19. V civilnom procese strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu (§ 150 ods. 1 CSP). Strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť sú základné povinnosti strán v civilnom procese (§ 150 ods. 1 CSP). Ak strana sporu niektorú z týchto povinností nesplní, je procesnou sankciou strata sporu.

20. Podľa článku 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

21. Súd právne vec posúdil nasledovne:

22. Predmetom konania je určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke uzatvorenej dňa 30. 5. 2012 medzi žalobkyňou a žalovaným, na základe žaloby podanej žalobkyňou na tunajší súd dňa 15. 6. 2015, t.j. určenie právnej skutočnosti, nie určenie, či tu právo je alebo nie je. Pri určení právnej skutočnosti rozsudok hovorí o tom, čo bolo v minulosti, nie však o tom, čo je v prítomnosti. Preto výrok rozsudku o neplatnosti zmluvy o pôžičke nemá výpovednú hodnotu v tom smere, či je v čase vyhlásenia rozsudku dlžník povinný plniť, resp. či neexistuje dlh, ktorý by mal plniť.

23. Z toho vyplýva, že pre účely ustanovenia § 137 písm. d/ CSP je potrebné vnímať žalobu o určenie platnosti resp. neplatnosti právneho úkonu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti. V zmysle novej právnej úpravy CSP pripúšťa takúto žalobu iba za predpokladu, ak to vyplýva z osobitného predpisu, najmä hmotného práva.

24. Podľa ust. § 137 písm. d/ CSP bolo potrebné posudzovať procesnú prípustnosť žaloby žalobkyne, i keď bola podaná ešte pred nadobudnutím účinnosti CSP, a to pretože ustanovenie § 470 ods. 1 CSP zásadne vychádza z okamžitej aplikability CSP a vzťahuje sa aj na konania začaté pred účinnosťou tohto procesného predpisu. Priamo osobitná právna norma priznáva oprávnenej osobe domáhať sa na súde určenia požadovanej právnej skutočnosti. Za takýto právny predpis, resp. právnu normu nemožno

považovať ust. § 39 Občianskeho zákonníka, lebo žalobkyňa sa domáha určenia právnej skutočnosti, a nie určenia, či tu právo je alebo nie je.

25. Pokiaľ ide o žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP, tu musí ísť o žalobu o určenie toho, či tu právo je alebo nie je, pričom k tomu musí byť splnená aj ďalšia podmienka žaloby, t.j. podmienka, že na takomto určení, resp. neurčení práva je daný naliehavý právny záujem, pokiaľ tento priamo nevyplýva z právneho predpisu. U žalôb uvedených v § 137 písm. d/ CSP sa vyžaduje, aby nárok na určenie právnej skutočnosti priamo vyplýval z konkrétneho právneho predpisu.

26. Neobstojí tvrdenie žalobkyne, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke. Uvedené tvrdenie totiž nie je právne významné vo vzťahu k procesnej podmienke prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP, resp. k § 80 písm. c/ OSP. Uvedený argument by mohol byť predmetom skúmania súdu len za situácie, ak by žalobkyňa naliehavý právny záujem na požadovanom určení mala, ktorý však v prejednávanej veci nepreukázala. Žaloba žalobkyne nie je procesne prípustná ani podľa § 137 písm. c/ CSP, lebo nepreukázala naliehavý právny záujem na podanej žalobe.

27. Vychádzajúc z uvedených záverov a citovaných zákonných ustanovení o procesnej neprípustnosti žaloby, súd žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

28. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku **m o ž n o** podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice I písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka, ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, **m ô ž e** žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.